

A photograph of Ben Groenendijk, a man with glasses and a light blue shirt, holding a Canon camera with a flash. He is positioned in front of a dense background of green foliage, including leaves and small green berries. The camera is a Canon EOS 100D with a Canon lens and a Canon Speedlite 100EX flash. The text 'Ben Groenendijk' is at the top, 'Komt goed, jochie' is below it, 'Joop van Tellingen' is in large white letters at the bottom, and 'Nederlands eerste paparazzo' is at the bottom left. The 'marmer' logo is at the bottom right.

Ben Groenendijk

Komt goed, jochie

Joop van Tellingen

Nederlands eerste paparazzo

Ben Groenendijk

Komt goed, jochie

Joop van Tellingen
Nederlands eerste paparazzo

Geachte heer Van Tellingen,

Deze brief komt wat laat, want u bent er niet meer.

Dus ik betwijfel of u hem zult lezen. Al weet je het natuurlijk nooit. Het Nederlandse volk zingt massaal het lied over de brief aan een moeder die hoog in de hemel is. Ze kennen de tekst van uw gabber Hazes beter dan die van het Wilhelmus. Dus waarom zou ik dan geen brief sturen aan de hemel? Ik waag het erop.

Maar de vraag is: bént u wel in de hemel?

U hebt namelijk nogal wat aangericht. U hebt uw levensdoel bereikt over de rugen van anderen. Dit hebt u letterlijk zo gezegd, weet u nog? Dat las ik in een interview. Ik vind het een moedige tekst. Eerlijk gezegd is dit wat mij fascineert aan u.

U hebt nogal wat maatschappelijke tegenwind voor uw kiezen gekregen. U pionierde in de achtertuinen van de sterren en had schijt aan koninklijke claims op een privéleven. Hoe vaak bent u niet door slachtoffers van uw stiekeme foto's zwartgemaakt? Hoe vijandig waren de gezichten niet van journalisten die u de maat namen over uw moraal en uw grenzen? Ik snapte dit wel,

want u ging verdomd ver, meneer Van Tellingen. Maar eerlijk gezegd heb ik vaak moeten gniffelen om uw antwoorden op al deze kritiek. Uw belagers kregen geen vat op u. Uw antwoorden ontwapenden, letterlijk. Of misschien was u het zelf, door wie u was. U deed eigenlijk nooit moeite om kritiek te vergoelijken. De drang om die ene nieuwsfoto te maken bepaalde alles. Zei een criticus met opgegeven vinger: u bent grenzeloos! Antwoordde u: inderdaad. Dit antwoord is meer dan alleen grappig. U bent nooit weggelopen voor wat u deed. Anderen mochten uw werk krankzinnig of verwerpelijk vinden. U stond voor uw keuze. U doet me denken aan de polsstokhoogspringer die vier jaar lang 25 keer per dag over een hoge lat springt. Om na vier jaar hopelijk de gouden medaille te halen op de Olympische Spelen. Ik kan me daar niks bij voorstellen. Maar de focus en gedrevenheid zijn jaloersmakend.

Ik heb me afgevraagd waar die gedrevenheid nou precies vandaan kwam. Ik denk dat u als een gewonde jongen uit uw jeugd kwam of overdrijf ik nu? Wat een gedonder met die nepvader, zeg. U heeft hem met uw loopbaan een poepie laten ruiken.

Met uw ambitie was u ook al een open boek. U wilde vooral een Bekende Nederlander worden. Zo was het toch, meneer Van Tellingen? Natuurlijk was u ook verslaafd aan de adrenalinekick die u zichzelf bezorgde met een exclusieve nieuwsfoto. Maar uw spraakmakende foto's waren de limousine die u bracht waar u wilde zijn: ster onder de sterren. Nou, dat is gelukt. Gelukkig wel een ster zonder kapsones.

Of zoals uw Utrechtse vrienden zeggen: Joop is altijd z'n eigen gebleven. Maar wel een ster. En ben je eenmaal ster, dan sta je al dicht bij de hemelpoort. In uw geval: handenwrijvend.

Ze zullen u daarboven zeker hebben horen aankomen. Want uw sleutelbos was vermaard. Uw auto staat zeker ook

weer dwars voor de poort? Met uw bekeuringen van hier beneden kunt u met gemak een paar hemelse gewelven behangen. Tenminste, als u bent binnengelaten. Want dat blijft de vraag.

Ach, sommige dingen worden een mens gewoon vergeven. Zo hebt u regelmatig verhalen uit uw duim gezogen. Er is namelijk niet altijd nieuws. Als u weer eens voor een radiorubriek moest opdraven met het laatste shownieuws, verzon u wel eens wat. Dat vinden ze vermoedelijk niet erg in de hemel. Theo Koomen zit er waarschijnlijk ook nog steeds demarrages te verzinnen. Verder gaat het verhaal dat driekwart van Nederland nog zit te wachten op nabestellingen van foto's uit het analoge tijdperk. Nou ja, het zij zo. Je kunt niet overal talent voor hebben. U was fotograaf. Hoewel, eigenlijk was u een als fotograaf verklede entertainer. U hebt eens gezegd dat u expres wazige foto's maakte, omdat ze dan spannender waren. Was dat nou wel zo, meneer Van Tellingen? Uw foto's waren gewoon niet altijd even goed. Technisch gezien, bedoel ik. Want u verstond wel, meer dan wie ook, de kunst om iedereen in de juiste setting te lullen. En u had het talent om altijd op het juiste moment op de juiste plek te zijn.

Altijd. Daarom weet ik wel bijna zeker dat u in de hemel bent.

Ze hebben boven ook wel behoefte aan feestnummers. Er komen al genoeg chagrijnige types door de poort. Feest maken, dat kon u wel. Eigenlijk was dat uw leven. U maakte hier beneden iedereen het hof. Ook de sterren. En altijd ging u maar weer in de hulpstand. Hoeveel mensen en instellingen hebt u eigenlijk kosteloos geholpen? U had twee keer zo rijk kunnen zijn. En betalen voor anderen deed u ook altijd makkelijk. Waarom ook niet? We leven vandaag en wat er morgen gebeurt zien we dan wel weer. Ook op dit punt was u grenzeloos, toch? Want er kwamen vaak financiële problemen uit de hoge hoed van mor-

gen. Ach, allemaal bijzaken. Er kwam namelijk ook wel weer veel binnen. Want u hebt zich het schompes gewerkt, meneer Van Tellingen. U hebt geknokt voor wat u wilde bereiken. Elke dag was een wedstrijd. U ging door roeien en ruiten. En u was nooit thuis. Maar uw gezin was uw alles. Hoe deed u dat? U leefde tien levens in één vroeg afgebroken mensenleven. Geen wonder dat u te druk was voor de dood. Of te bang. Kent u het sprookje van Godfried Bomans over de koning die niet dood wilde? Die koning, dat bent u. De dokter zei tegen de koning: Als in de tuin de bladeren vallen, dan is uw tijd gekomen. Waarna de koning de tuinman de opdracht gaf alle bomen in de tuin om te hakken.

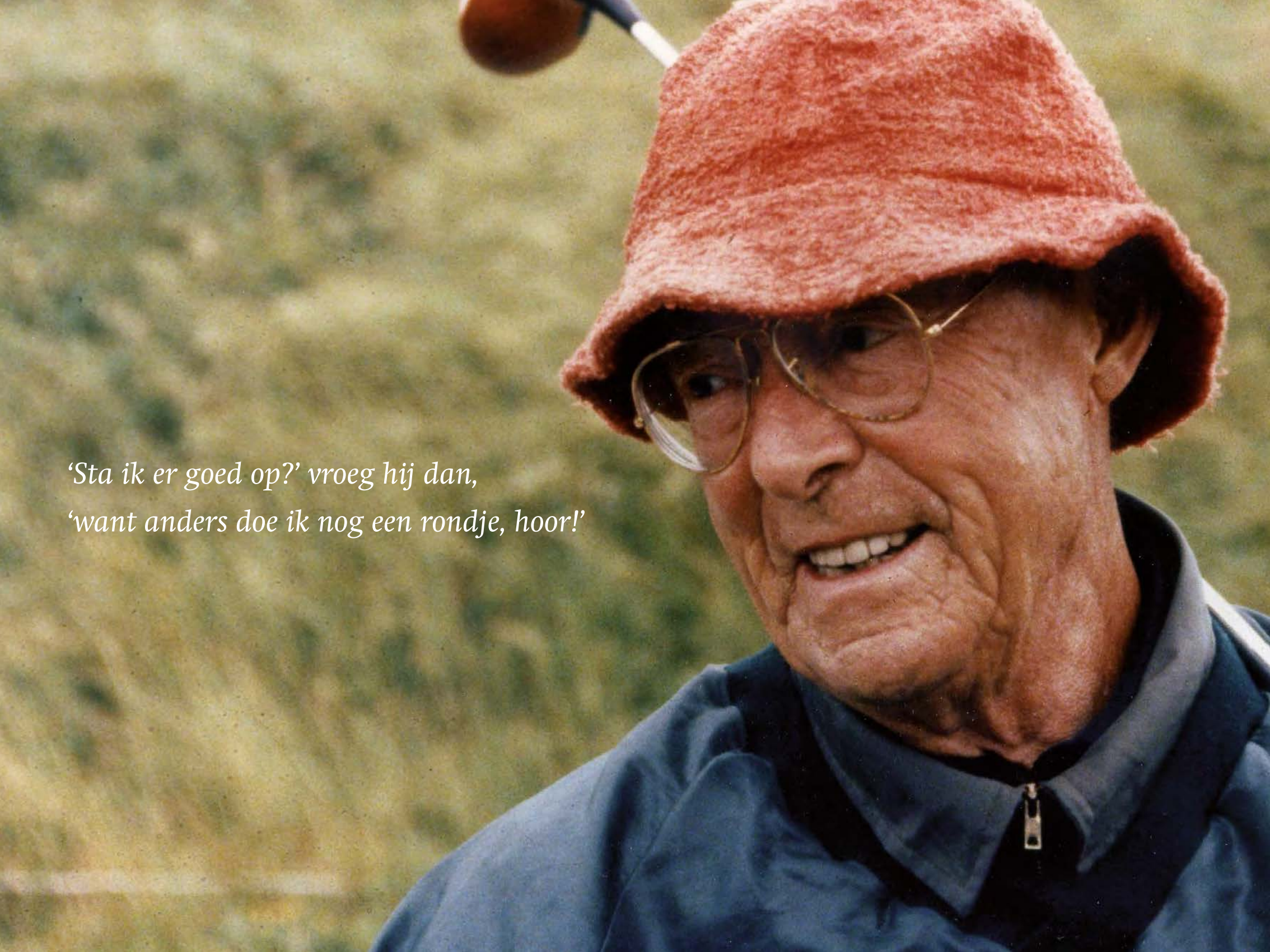
Uw laatste zomer ligt alweer drie jaar achter ons.

Uw vak is niet meer wat het geweest is, meneer Van Tellingen. Misschien is dat een troost.

En u bent weer terug bij uw moeder. U bent haar vast al tegengekomen. U hebt haar lang moeten missen. En zij u. Zij kent het verhaal van uw leven nauwelijks. Vertelt u het haar? Dan vertel ik het hier beneden.

Hartelijke groet,

Ben Groenendijk

*‘Sta ik er goed op?’ vroeg hij dan,
‘want anders doe ik nog een rondje, hoor!’*

EEN STEEN VOOR MAMA

‘Papa, zullen we naar oma gaan? Ze ligt hier vlakbij.’

Het is niet de eerste keer dat Joop wordt aangespoord het graf van zijn moeder te bezoeken. Maar hij wil niet, ook vandaag niet. Vandaag, op 8 mei 2005, is de familie Van Tellingen een dagje aan het varen op de Vecht. Voor Joop is het bekend terrein. Daar in de verte, tussen de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal, in de Utrechtse wijk Zuilen, groeide hij op. Een paradijs was het niet. Je moest er als straatjochie je mannetje staan. Had je dan toevallig een moeder die je altijd de hand boven het hoofd hield, dan was je spekkoper. Joop van Tellingen was spekkoper.

Maar vandaag zijn de gezichten van de familie gericht op de andere oever van de Vecht, waar het dorp Oud-Zuilen ligt. In dit dorp is Joop geboren, in het huis van zijn opa en oma. Zijn ouders woonden erbij in. Vanaf de boot ziet de familie Slot Zuylen dichterbij komen. Ze weten dat daar in de buurt, langs de Groeneweg, de begraafplaats is waar oma ligt.

Nathalie, Joops dochter van 31 jaar, vraagt het nog een keer:

JOOP EN ELVIS

Joop was weg van Elvis. Hij liet zich overigens niet in een kamp duwen. Cliff vond hij ook goed. Maar Elvis was in zijn tienerjaren toch het rolmodel. Ook na de dood van Elvis bleef Joop zijn leven lang trouw aan Elvis. Hij kocht alles wat met Elvis te maken had en bouwde een grote Elvis-verzameling op. Ook had hij regelmatig contact met Colonel Parker, die eigenlijk Dries van Kuijk heette. Deze in Nederland geboren Amerikaan was Elvis' hele carrière lang diens manager, dus van 1955 tot 1977. Via de Colonel bleef Joop op de hoogte van de ontwikkelingen rond zijn grote idool.

Na de dood van Presley wilde Joop een keer naar Graceland, op bedevaart naar zijn held. Maar ja, er moest al zo veel gereisd worden. Zo ging hij in 2004 met Ria en Guus naar Las Vegas. Ook leuk. Maar weer niet naar Memphis dus. Hoewel. Joop was gedurende zijn leven vrij goed in te laat komen. Zo misten ze ook het vliegtuig dat hen richting Las Vegas zou brengen. Ze werden omgeboekt naar een andere vlucht. Waardoor ze moesten overstappen in... Memphis. Ze kozen voor een lange transferperiode en bezochten Graceland.

Daar liep Joop rond als een kleine jongen. Hij was op slag zijn branie kwijt. In de omgeving van zoiets groots maakte de druktemaker plaats voor de stille bewonderaar. Alles moest worden bekeken. Geen detail mocht worden overgeslagen. Het begon Ria op een zeker moment behoorlijk de keel uit te hangen. Maar Joop trok zich er niks van aan, hij nam zijn tijd. Zijn hele, verdere leven bleef hij er vol van. ☺

'Papa, het is Moederdag, is dat nou niet een mooie dag om eindelijk eens te gaan kijken waar oma ligt?'

Joop had dit Moederdagtripje niet georganiseerd om zijn overleden moeder een bezoekje te brengen. De tocht was een feestje voor de moeder aan boord, Ria, zijn echtgenote. Ria was de vrouw van zijn leven, de vrouw die zo ongeveer verscheen toen zijn moeder verdween. Ria wist als geen ander wat de vraag van Nathalie bij Joop teweeg bracht. Haar hoefde je niks wijs te maken over Joops omtrekkende bewegingen als de dood in het spel was. Ongeveer tien jaar terug hadden ze in het ziekenhuis te horen gekregen dat Ria geopereerd moest worden aan kwaadaardige borstkanker. Joop had de hele reis terug naar huis gezwezen. De man die nooit om een praatje verlegen zat, zei geen boe of bah.

Nu, op de boot, kijkt Joop peinzend voor zich uit. Hij aarzelt. Ze zijn toch een dagje uit? Het moet een vrolijke dag worden. Joop is ook vandaag wat hij altijd is: regisseur van levensvreugde. Een wandeling over een begraafplaats zit niet in zijn repertoire. Laat staan een lang uitgestelde hereniging met zijn dode moeder.

Toen het jochie uit Zuilen tegen de twintig liep, paradeerde hij regelmatig als een Utrechtse variant van Elvis en omringd door zijn nozemvrienden door het Utrechtse centrum. Op een avond kwam Joop thuis in de Spijkerstraat. Daar waren zijn ouders via de Linnaeusstraat en Lagenoord neergestreken. Die avond kwam er een nieuw woord in zijn leven: baarmoederkanker. De engel van zijn jeugd was ernstig ziek en werd zieker en zieker. En naarmate zij zieker werd, werd ze selectiever in wie zij aan haar ziekbed wilde zien. Op het laatst was dat alleen nog maar haar 19-jarige zoon, haar lieveling, haar Joop.

Toen alle seinen definitief op rood gingen en het nog een kwestie van dagen of misschien maar uren was, kroop Joop op een avond bij zijn moeder op bed, sloeg zijn arm om haar heen en waakte de hele nacht over het baken van zijn jeugd, vastbesloten haar niet te laten ontsnappen. Die nacht werd zijn moeder rustig, heel rustig. Joop bewoog niet, draaide zijn hoofd van haar weg en wachtte op de ochtend. De arts vertelde hem die ochtend wat Joop voor onmogelijk had willen houden: mama was uit zijn omhelzing ontsnapt.

Op deze mooie meidag in 2005 lopen en fietsen er veel dagtoeristen langs de Vecht. De familie Van Tellingen is bezig aan te meren. Joop heeft de hele familie, en niet in de laatste plaats zichzelf, verrast met het besluit de begraafplaats te bezoeken. Behalve Joop, Ria en Nathalie stappen ook Dennis en Guus van de boot af. Dennis, de vijf jaar jongere broer van Nathalie, draait al enige jaren mee als de junior in het bloeiende fotografiebedrijf Van Tellingen. Guus Spiekman kwam in 1980 als helpen-de hand bij de familie en is er sindsdien geleidelijk aan onderdeel van geworden.

Ze lopen het dorp in, richting begraafplaats. Joop is zijn eigen getreuzel kennelijk ook zat. Nu moest het er maar eens van komen. Zijn moeder is 32 jaar geleden op een bijzondere plek begraven in een speciaal graf voor de familie, op één van de oudste openbare begraafplaatsen van Nederland. Dat graf is nota bene familiebezit waarvan Joop, zus Rietje en broer Cock de toekomstige bestemming mogen bepalen. Een keertje gaan kijken is dan misschien toch niet zo'n gek idee. Zelf is hij met zijn zestig jaar al elf jaar ouder dan zijn moeder geworden. En hoelang is het nou al geleden dat hij de grafsteen voor zijn moeder had laten maken?

Joop was zoals zo vaak op zondagavond te vinden op de Maria-plaats in Utrecht, op de bowlingbaan. Hij was net de veertig gepasseerd. Die avond sprak hij een man die steenhouwer bleek te zijn. Hij deed in grafstenen. Joop bestelde de steen die nog altijd ontbrak op het graf van zijn moeder. Misschien zag hij die avond de kans een schuld in te lossen. Hij bestelde een steen zonder franje of tekstuele liflaffjes. Een steen die haar toewenste wat hij zijn moeder al die jaren diep in zijn hart gunde: 'Rust zacht, mama'.

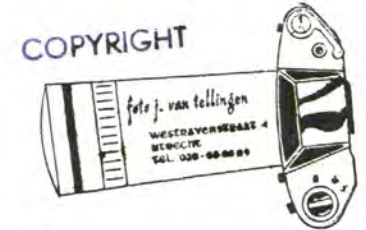
Kort daarna werd de steen bezorgd op de Jutfaseweg in Utrecht, waar het gezin Van Tellingen sinds 1974 woonde. De steen wachtte daar vijf jaar op zijn verhuizing naar de begraafplaats van Oud-Zuilen. Het kwam er niet van. Dus ging de steen mee bij de volgende verhuizing naar de andere kant van de Vaartsche Rijn, het 'witte huis' aan de Abraham Keerstraat. Joop wist ook deze jaren de steen – en daarmee zijn overleden moeder – te ontlopen. Dus ging de steen mee naar Woudenberg, een tijdelijke woning, en tot slot naar Lopik.

Met zijn vijven lopen ze de ruim twee eeuwen oude begraafplaats op. Joop denkt aan zijn Utrechtse gabber Herman Berkien. Hij was zich rot geschrokken toen Herman, een halfjaar terug, op Joops zestigste verjaardag verscheen. Wat was hij vermagerd.

Al gauw waaiert het gezelschap uit. Mama had 32 jaar de tijd gehad zich te verstoppen. Dat was goed gelukt. Maar na lang zoeken staan ze dan eindelijk allemaal voor het graf. De gezichten betrekken. Dat het graf er niet mooi bij ligt is nog tot daaraan toe. Maar naast Hendrika van Tellingen-van Dijk, de moeder van Joop, ligt haar broer. Haar broer! Alsof ze een inbreker op heterdaad betrappen, zo staren Joop, Ria, Nathalie, Dennis en Guus naar de lelijke, bombastische grafsteen. Zonder overleg hadden

ze een oom van Joop bij zijn moeder gelegd. Het familiegraf was – zo voelde het – gekaapt. Joop realiseert zich meteen wat de consequentie is. De steen voor mama kon thuis blijven en zou definitief de status van verhuisobject krijgen.

Ze lopen, verslagen, naar de uitgang en passeren het gietijzeren hek. Op de pijlers van dit toegangshek zijn geprofileerde afdekplaten aangebracht. Daarop staat: *Wij leven om te sterven*. Joop heeft de platen niet gezien. Want had hij ze wel gezien, dan zou hij kwaad en opstandig zijn geworden. Hij zou de volgende dag zijn teruggekomen. Zou zijn auto dwars voor de ingang hebben geparkeerd. Zou uit zijn achterbak gereedschap en nieuwe platen hebben gehaald. Zou de oude platen hebben verwijderd en er nieuwe hebben opgehangen met de tekst: *Wij leven om alles uit het leven te halen*.

DE BOX VAN KODAK

‘Mag ik een fototoestelletje hebben?’ Joop is twaalf jaar, oud genoeg om te weten dat er in het arbeidersgezin niet veel geld is voor luxe dingen. Daarom stelt hij de vraag extra indringend. Zijn moeder moet namelijk begrijpen dat dit een serieuze zaak is, dat het niet zomaar een vraag is van een verwend jochie.

In de afgelopen jaren had Joop ontdekt dat het wel prettig is als je geld hebt. Mensen die bij hen thuis op bezoek kwamen hadden soms meer te besteden dan wat zij, met hun gezin, gewend waren. Niet dat ze het arm hadden, maar toch. Joop had intussen wel in de gaten dat geld belangrijk was in het leven. En dat er met fotografie veel geld te verdienen viel. Hij had de lagere school bijna voltooid en wilde aan het werk. Vandaar dus dat fototoestel. Zijn moeder ging erover nadenken.

53 jaar later, in 2009, ligt Joop in het Utrechtse St. Antoniusziekenhuis. Er staan patiënten en bezoekers om een hoekje naar hem te kijken. Een enkeling maakt een foto met een mobiel. Er wordt gefluisterd. ‘Kijk, daar ligt de beroemde fotograaf die kind

aan huis is bij alle sterren. Je weet wel, Joop van Tellingen, de man die zich ooit in een klike verstopte.'

Pas toen Joop steeds meer bekijks kreeg, drong het tot de medewerkers van het ziekenhuis door dat ze een Bekende Nederlander in huis hadden. Want Bekende Nederlanders krijgen nou eenmaal geen bordje 'BN'er' aan hun bed. De verpleging had dus geen instructies gekregen extra waakzaam te zijn. Maar ook de naam van de patiënt had geen bel doen rinkelen: Gijsbertus van Tellingen, geboren 30 september 1944 in Oud-Zuilen.

Nog voordat Nederland vol goede moed de deur van de jaren 40 achter zich dichtdeed, brak de zelfbewuste Hendrika van Dijk, echtgenote van Geurt (Cor) van Tellingen, radicaal met haar vader Gijsbert van Dijk. Het verhaal achter deze dramatische stap is met Joops moeder en zijn grootvader van moederskant onder de aarde verdwenen. Wel is duidelijk dat het niet bepaald een akkefietje was. Hier had vermoedelijk ook een vroege voorloper van *Het Familiediner* geen soelaas geboden. De breuk was dermate diep dat Hendrika besloot om de naam van haar oudste zoon te veranderen. Nooit wilde zij meer via haar jochie, haar Gijsbertje, herinnerd worden aan haar vader. Haar vader moest helemaal uit beeld.

Sindsdien gaat de latere glamourfotograaf door het leven als Joop. In het naoorlogse Nederland konden gezinnen zich niet permitteren geld uit te geven aan administratieve mutaties in de burgerlijke stand. In de archieven en op paspoorten leefde Gijsbertus dus voort. Dat was trouwens ook geen punt. Joop zou later wel vaker op gespannen voet raken met overheidsregels.

Joop kwam uit een gezin met oorlogskinderen. Rietje, zijn oudere zus, werd geboren in het jaar dat de Tweede Wereldoorlog

uitbrak, op 20 november 1940. Halverwege de oorlog verloor het gezin een tweeling, kort na de geboorte. Toen Joop voor het eerst in de wieg werd gelegd, waren er al dorpen in het zuiden van Nederland bevrijd. Zeven maanden later begon voor heel Nederland de wederopbouw.

Het was in de oorlogsjaren en de jaren erna gebruikelijk dat jonge gezinnen nog een tijd inwoonden bij ouders. De ouders van Joop sloten die periode een paar jaar later af. Ze verhuisden van Oud-Zuilen naar het nieuwe Zuilen, het dorp dat een wijk van Utrecht werd. Hun eerste huis stond in de Linnaeusstraat. Daar woonde het gezin met drie kinderen. Want Joop had ook een jongere broer gekregen, Cocky.

Niets in zijn directe omgeving wees erop dat het jochie uit Zuilen een beroemde fotograaf zou worden. Maar één ding was in zijn voordeel: alles woelde om verandering. Joop was nog niet geboren of het naoorlogse Nederland stortte zich op de wederopbouw. De eerste jaren waren arm. Nederland consumeerde in 1950 minder dan in 1939. De armoede was groot.

Rietje bakte in die dagen regelmatig pannenkoeken. Ze moest als oudere zus vaak op de jongens passen. Dan maakte ze eerst een stapel op een bord. Maar meestal kreeg ze daar de kans niet toe. De kleine Joop graaide iedere pas gebakken pannenkoek van het bord. In een uiterste poging hem tot de orde te roepen, bakte Rietje op een dag een pannenkoek van een stijfselpapje. Joop greep de pannenkoek van het bord, at hem op en verblikte of verbloosde niet. Hij was niet voor niks een kind van de hongerwinter.

Fotografie was niet nieuw in deze naoorlogse periode. Maar het gebruik van foto's in dagbladen en tijdschriften nam na 1950

een grote vlucht. De toenemende welvaart bracht met zich mee dat steeds meer mensen een eigen fototoestel konden aanschaffen. Agfa, Gevaert en Kodak zagen een markt voor relatief goedkope toestellen en filmrolletjes. En met de komst van televisie – in 1956 waren er 26.000 toestellen verkocht, in 1960 waren dat er 585.000 – was het tijdperk van ‘het beeld’ definitief ingeluid. Hoe dominant de beeldconsumptie zou worden in het gedrag van burgers, wist toen nog niemand. Maar wie in zijn hoofd had later fotograaf te worden, kon op een slechter moment geboren zijn.

Dit voelde Joop aan zijn water, toen hij rond zijn dertiende verjaardag, na afronding van de lagere school, aan het werk wilde. Wanneer het Nederlands elftal in die dagen een interland speelde, lag er toch al gauw een tiental fotografen naast en achter het doel. Het Algemeen Nederlandsch Fotobureau (Anefo), al opgericht tijdens de oorlog, was intussen een goed lopend bedrijf. Het zal de Joop van dertien ook niet zijn ontgaan dat er een heel nieuw blad voor de jeugd was opgericht, *Muziek Express*, het blad dat de artiesten als Buddy Holly, Bill Haley, Chuck Berry en Elvis Presley bij je thuis bracht. In iedere huiskamer was bovendien gesproken over de huwelijks crisis tussen Juliana en Bernhard die dankzij een interview met Prins Bernhard, inclusief foto, in het Duitse blad *Der Spiegel* op straat kwam te liggen. Beatrix ontvluchtte in die dagen de ouderlijke woning om zelfstandig in Leiden te gaan wonen en studeren. Ze woonde op Rapenburg 45. Bureau Spaarnestad Photo maakte daar een heel mooi portret van de ontspannen wandelende Beatrix, ongetwijfeld na het vlekkeloos doorlopen van de protocollaire procedures van het koningshuis. Misschien heeft Joop nog wel eens aan die foto gedacht toen hij, een generatie later, elke steen van Rapenburg kon uittekenen vanwege pogingen Emily Bremers (Rapenburg 52) en

Willem-Alexander (Rapenburg 116) bij voorkeur in elkaars nabijheid vast te leggen.

De kans dat Joop het gevraagde fototoestel van zijn moeder zou krijgen, was in de ogen van zus Rietje honderd procent. De kinderbijslag die het gezin voor de drie kinderen kreeg, ging namelijk helemaal naar Joop. Hij was nou eenmaal anders. Hij leefde een totaal ander leven dan zijn zus en zijn broer. Joop ging zijn eigen gang. Hij kon met iedereen overweg. De mensen waren dol op hem. Zijn zus was regelmatig jaloers op zijn populariteit. Maar, jaloers of niet, ook zij zwichtte iedere keer weer voor zijn charmes. Sterker nog, ze gaf hem regelmatig wat geld als hij weer eens blut was.

Toen Joop zestien was, bleek hij opeens op de ‘wilde vaart’ te zitten. Hij was zonder bericht vertrokken. Met een vriend kon hij mee naar diverse plekken in Europa, als manusje-van-alles op het schip. Na een paar maanden stond hij weer voor de deur in Zuilen. Zijn moeder deed open. Naast Joop stond een onbekende man. Het bleek een vertegenwoordiger van de rederij te zijn. Joop had in Le Havre zoveel geld opgemaakt dat hij de schuld niet kon betalen van zijn loon. Of mama dit vuiltje maar even wilde wegwerken. Het bedrag correspondeerde precies met een rondje kinderbijslag.

Van het avontuur op zee nam Joop niet alleen een schuld mee naar huis. Aan een van zijn kuitjes kon je nog zien dat er een dolk in had gezeten. In de Europese havens kom je ruw volk tegen. Joop was na deze reis helemaal van slag, maar dat had met de schuld en de dolk niks te maken. Door geldproblemen en knokpartijen liet hij zich ook later nooit uit het veld slaan. Het was iets anders. Hij kon er maar moeilijk over praten. De vriend met wie hij dit vaaravontuur was begonnen was onderweg over-

JOOP EN RUDI CARRELL

Het moet 1975 zijn geweest. De tip kwam uit Blaricum. Ger Lammens, de verslaggever met wie Joop toen werkte voor Weekend, was opgegroeid in dit Gooise dorp en kwam via een vriendje over de vloer bij de familie Timp. De vrouw des huizes, Mies Bouwman, had een keer tussen neus en lippen iets geroepen over Rudi Carrell, die contacten zou hebben met de onderwereld, onder meer in Marbella. Mies had haar laatste Eén van de acht nog maar pas achter de rug en Rudi Carrell was net begonnen met de Duitse versie ervan: Am laufenden Band.

Ger nam de tip serieus en trok hem na. Er verscheen een artikel in Weekend over deze vermeende contacten.

Enige tijd later zijn Ger en Joop in Marbella, Spanje. Nou had Rudi Carrell een huis in Marbella, dus wat wil het toeval: ze komen Rudi tegen bij de haven. Ze drinken gezellig een glas en er valt geen woord over het artikel in Weekend. Rudi geeft ze zelfs nog een tip voor een leuk bootreisje. Hij zegt: ik bel wel even voor jullie. Hij pakt de telefoon en belt met een kennis van hem. Tegen Joop en Ger zegt hij daarna: morgenochtend ligt daar verderop in de haven het schip voor jullie klaar.

De volgende ochtend stappen Joop en Ger op het jacht van Tinus Fens. Patricia Paay, die ook in Marbella is, wil wel mee met het boottochtje op de Middellandse Zee, dus zij stapt achter de jongens aan, ook op de boot. Tinus, een dikkige man met een dikke bril, heet het gezelschap – in plat Haags – van harte welkom. Ze varen uit. De luxe spat aan alle kanten van de boot af. Er loopt bovendien voor elk karweitje een mooi meisje rond. Wil je koffie, dan komt Madeleine je koffie brengen en wil je suiker in de koffie, dan doet Francine er twee klontjes in. Het is best gezellig aan boord, maar op een wat ongemakkelijke manier.

Ze zijn intussen al ver uit de kust. Dan ineens slaat de motor af. De boot valt stil. Even horen en zien ze niks anders dan de eindeloosheid van het water.

Tinus komt op ze af, gaat pal voor ze staan, doet de handen in zijn zij, kijkt ze met felle ogen aan en zegt. ‘Dus jullie dachten zeker dat ik dat niet gelezen heb, van Rudi Carrell en de penoza! Jullie dachten zeker dat ik me door jullie laat inlijven bij de maffia!’

Hij zwijgt een tijdje. Ger en Joop bedenken in stilte hoe ze er waarschijnlijk

door Rudi Carrell zijn bijgelapt. Ze realiseren zich intussen ook dat ze op het jacht zitten van de ongekroonde koning van de Haagse onderwereld. Ger had deze Tinus Fens inderdaad genoemd in zijn artikel. Ze zaten flink in de shit.

Tinus komt nog een stapje dichterbij, waardoor het drietal nu ook een pistool ziet glinsteren. ‘Nou, hebben de heren nog iets te zeggen misschien?’

De heren zeggen niks. Ook Patricia Paay, toch bepaald niet op haar mondje gevallen, houdt zich stil op de achtergrond. Af en toe dringen er wat straatgeluiden van Marbella door.

Dan ineens klinkt tot ver over het water de daverende lach van Tinus. Hij slaat de mannen op de schouders en giert in onvervalst Haags: ‘Geintje!’

Als boeren met kiespijn stappen de mannen later aan wal.

De volgende dag bellen ze Rudi Carrell om hem te bedanken. Ze horen amper wat hij aan de andere kant van de lijn zegt. Rudi zit te stikken van de lach. ☺

leden aan de gevolgen van een geslachtsziekte. Joop ging niet meer terug op het schip, hij was er kapot van.

Joops vader kon nauwelijks uit de voeten met zijn levenslustige zoon. De steile man wist zich geen raad met de vrijbouter. Toen Joop een keer sinaasappels had gejat bij de groenteman en er als een haas vandoor ging, verraadde hij zich, eenmaal om de hoek en uit het zicht, alsnog. Bij de aanblik van de sinaasappels had hij enorme zin gekregen om er een paar op te eten. Hij liet een spoor van schillen achter. Zijn moeder kon erom lachen. De mantel der liefde hing altijd in haar buurt. Vader lachte niet mee. Vader was van de regels.

Het echtpaar raakte door de fratsen van Joop regelmatig in een pedagogische spagaat. Dat gaf spanningen. Of beter: de spanningen liepen op. Want een goed huwelijk was het niet. Drank maakte veel kapot. De spanningen leidden ertoe dat Joop een tijdlang in de weekenden bij het Leger des Heils bivakkeerde. Het bleek een plek te zijn waar hij werd uitgedaagd na te denken over religie. Deze opvoedingsbonus kwam hem enkele jaren later goed van pas toen hij als potentiële bruidegom de zegen moest verwerven van een zwaar katholieke schoonmoeder in spe. Ook de straten van Zuilen waren bepalend voor de vorming van jongens die er opgroeiden. Bij Werkspoor, gevestigd in Zuilen, werkten begin jaren 50 ruim 5000 werknemers. Zuilen was een echte volkswijk. Daar maakte je vrienden, jatte je kerstbomen, haalde je ijs voor de grote jongens en doorstond je menige knokpartij. Kapsones kon je maar beter niet hebben, tenzij je graag op je flikker kreeg.

Het was overleven geblazen. Je leerde er voor jezelf opkomen. Echte rotzakken pasten niet in de code. Knokken oké, maar altijd eerlijk blijven.

Echt onverwacht was het niet dat Joop zijn moeder om een fototoestel vroeg. Wanneer het gezin wel eens in Amsterdam was, dan kwamen ze, komend vanaf de Kalverstraat, maar moeilijk de Munttoren voorbij. Daar liep Joop niet rechtdoor naar dat nieuwe en populaire Cineac-theater met zijn Polygoonjournaal; hij liep naar de beroemde fotozaak Heno, in de Vijzelstraat. In de etalage hingen foto's van bekende Nederlanders. Joop stond zich iedere keer weer te vergapen bij die portretten. Die wilde hij ook maken.

Later nam hij altijd deze zelfde route wanneer hij vanaf het Centraal Station naar zijn eerste vriendinnetje, Corry, wandelde. Zij woonde in de Groen van Prinsterenstraat in Amsterdam. De verkering met Corry hield eigenlijk alleen maar stand dankzij de wisselende foto's in de Heno-etalage. Joop wilde er geen een missen.

Corry was het nichtje van Joops lagereschoolvriend Tony van Berg. Tony en Joop fietsten regelmatig van Utrecht naar Amsterdam. Tony moest dan naar boven om Corry te halen. Jaren later maakte Joop een van zijn eerste trouwreportages op Tony's bruiloft. Ook heeft Tony in drie achtereenvolgende huizen van de familie Van Tellingen het schilderwerk gedaan. Royaal betaald. Hoewel ze elkaar bijna nooit meer zagen, belde Joop zijn vriend van de lagere school elk jaar op zijn verjaardag.

Doorslaggevend voor zijn ontluikende ambitie was misschien wel dat Joop vaak mee mocht naar zijn moeders werk. Ze werkte als ouvreuse in de Utrechtse Schouwburg. Joop was er bijna elke woensdagmiddag te vinden bij de matineevoorstellingen en was al gauw goeie maatjes met directeur Henri Faber. Daar zag hij de artiesten en de roem. Hij zag er Potasch en Perlemoer, met Hans Kaart in de hoofdrol, de legendarische Ko van Dijk, volkszanger